

Številka: 612-1/2021-6

Datum: 25. 3. 2021

Občinski svet Občine Ajdovščina

Zadeva: Sklep – predhodno mnenje k strateškemu načrtu Lavričeve knjižice Ajdovščina

Predlagatelj: Tadej Beočanin, župan Občine Ajdovščina

Gradivo pripravil: Oddelek za družbene zadeve, Gordana Krkoč

Pristojno delovno telo: Odbor za družbene zadeve

Predlagam, da Občinski svet Občine Ajdovščina na **20. redni seji dne 15. 4. 2021** obravnava in sprejme naslednji sklep:

Predlog sklepa:

Na podlagi 35. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg), 16. člena Statuta Občine Ajdovščina (Uradni list RS št. 44/12, 85/15, 8/18 in 38/18) in 29. člena Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lavričeva knjižnica Ajdovščina (Uradni list RS št. 36/02, 89/04, 114/08, 63/16) je Občinski svet Občine Ajdovščina na 20. redni seji, dne _____ sprejel naslednji

SKLEP

Občinski svet Občine Ajdovščina podaja pozitivno predhodno mnenje k Strateškemu načrtu Lavričeve knjižnice Ajdovščina 2021-2025.

Številka: 612-1/2021

Datum:

Tadej Beočanin, s. r.
župan

Obrazložitev:

1. Pravni temelj:

Pravna podlaga za sprejem sklepa o pozitivnem predhodnem mnenju k strateškemu načrtu Lavričeve knjižnice Ajdovščina 2021-2025 je:

- 35. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg), ki določa, da je potrebno k strateškemu načrtu javnega zavoda pridobiti predhodno mnenje ustanovitelja
- 16. člena Statuta Občine Ajdovščina (Uradni list RS št. 44/12, 85/15, 8/18 in 38/18) in
- 29. člena Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lavričeva knjižnica Ajdovščina (Uradni list RS št. 36/02, 89/04, 114/08, 63/16), ki določa ustanoviteljske pravice.

2. Razlogi za sprejem ter cilji in rešitve sklepa:

V skladu s 35. členom Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg) direktor javnega zavoda sprejema strateški načrt zavoda za pet letno obdobje. Javni zavod Lavričeva knjižnica Ajdovščina, katerega ustanoviteljici sta Občina Ajdovščina in Vipava, je poslal vlogo za pridobitev predhodnega mnenja k Strateškemu načrtu Lavričeve knjižnice Ajdovščina 2021-2025. K strateškemu načrtu daje soglasje Svet zavoda, pridobiti pa je potrebno predhodno mnenje ustanovitelja in večinskega financerja javnega zavoda.

Strateški načrt je dokument srednjeročnega razvojnega načrtovanja, ki upošteva cilje in prioritete nacionalnega oziroma lokalnega programa za kulturo. Strateški načrt se sprejme za obdobje petih let, pri čemer lahko vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje. Strateški načrt javnega zavoda obsega programske usmeritve in predviden obseg programa, organizacijske usmeritve, opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja ter podlage za kadrovske načrte, ki vključujejo tudi predvidene zunanje sodelavce. Če direktor ne sprejme strateškega načrta do izteka veljavnosti prejšnjega, je to lahko razlog za njegovo razrešitev. Če ustanovitelj in večinski financer ne poda predhodnega mnenja k strateškemu načrtu v 45 dneh od njegovega prejema, se šteje, da je mnenje pozitivno.

Strateški načrt temelji na zakonodaji in podzakonskih aktih (Zakon o knjižničarstvu, Pravilniku o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe, Uredbi o osnovnih storitvah splošnih knjižnic), na Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice (za obdobje 2018-2028), Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020, vključuje razvojne cilje soustanoviteljic - Občine Ajdovščina in Občine Vipava. Sledi trendom sodobnega knjižničarstva in praksam, s poudarkom na posebnostih domačega okolja. Zajema 5 strateških področij in znotraj teh skupaj 11 ciljev:

- Področje 1. knjižnična zbirka, uporabniki, dostop do gradiva,
- Področje 2. nove storitve, uporabniki, skupine s posebnimi potrebami
- Področje 3. prostor, oprema in lokacija ter ureditev osrednje in krajevnih knjižnic kot spodbuda razvoja
- Področje 4. kadrovska zasedba, ustrezni pogoji za javno službo in njeno kakovost
- Področje 5. knjižnica kot dejavnik v družbenem okolju

Posebno poglavje je namenjeno predvideni spremembi v normativni ureditvi knjižničarske javne službe. Vsebuje tudi nekatere dolgoročne usmeritve.

3. Ocena finančnih in drugih posledic sprejema sklepa:

Občina Ajdovščina v vsakoletnem proračunu, na podlagi zagotovljenih proračunskih sredstev in potrjenega finančnega plana, zagotavlja sredstva za plače LKA in materialne stroške ter posamezne projekte in investicije. Sofinancira se tudi nakup knjižnega gradiva. Letno se sklepa pogodba o financiranju.

Tadej Beočanin, l. r.
župan

POROČILO ODBORA:

Na seji dne 1. 4. 2021 je **Odbor za družbene zadeve** obravnaval Predhodno mnenje k Strateškemu načrtu Lavričeve knjižnice Ajdovščina in predlaga

da pozitivno predhodno mnenje k Strateškemu načrtu Lavričeve knjižnice Ajdovščina 2021-2025 poda tudi Občinski svet Občine Ajdovščina.

Datum: 2. 4. 2021

Suzana Krašna, l. r.
predsednica odbora

Lavričeva knjižnica
Ajdovščina

STRATEŠKI NAČRT

2021-2025

December 2020

VSEBINA 3

UVOD	5
ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE	6
PREDSTAVITEV KNJIŽNICE IN NJENE DEJAVNOSTI	8
PODATKI O KNJIŽNICI	8
USTANOVITELJI	8
ORGANI KNJIŽNICE	8
VIRI FINANCIRANJA	9
ORGANIZIRANOST IN DEJAVNOST KNJIŽNICE	10
POSLANSTVO KNJIŽNICE	11
VIZIJA KNJIŽNICE	11
OSNOVNE VREDNOTE KNJIŽNICE	12
TEMELJI STRATEŠKIH IN RAZVOJNIH USMERITEV	12
STRATEŠKA PODROČJA	13
STRATEŠKO PODROČJE 1: KNJIŽNIČNA ZBIRKA, UPORABNIKI, DOSTOP DO GRADIVA	13
Cilj 1: Povečanje uporabe knjižnične zbirke in prenova zbirke	16
Cilj 2: Izpostavitvev in predstavitev domoznanskega gradiva in zbirk	17
STRATEŠKO PODROČJE 2: NOVE STORITVE, UPORABNIKI, SKUPINE S POSEBNIMI POTREBAMI	19
Cilj 3: Uporaba e-virov in e-storitev knjižnice	19
Cilj 4: Popestritev in obogatitev dogodkov in prireditev	21
Cilj 5: Okrepitev zanimanja za ponudbo, obisk in članstvo	22
Cilj 6: Vključevanje uporabnikov s posebnimi potrebami	23

STRATEŠKO PODROČJE 3: PROSTOR, OPREMA IN LOKACIJA TER UREDITEV	25
OSREDNJE IN KRAJEVNIH KNJIŽNIC KOT SPODBUDA RAZVOJA	
Cilj 7: Dograditev osrednje knjižnice na sedanji oziroma gradnja nove na drugi lokaciji	27
7.1. Dograditev na sedanji lokaciji	28
7.2. Gradnja nove knjižnice na drugi lokaciji	29
Cilj 8: Vzdrževanje, investicijski posegi in oprema v osrednji knjižnici in v enotah	30
STRATEŠKO PODROČJE 4: KADROVSKA ZASEDBA, USTREZNI POGOJI	33
ZA JAVNO SLUŽBO IN NJENA KAKOVOST	
Cilj 9: Popolnitev delovnih mest in nalog – kadrovski cilji kot razvojni cilji	33
STRATEŠKO PODROČJE 5: KNJIŽNICA KOT AKTIVNI DEJAVNIK V DRUŽBENEM	36
OKOLJU	
Cilj 10: Knjižnica kot kulturno in socialno središče oziroma »tretji prostor«	36
Cilj 11: Založniška dejavnost	37
LAVRIČEVA KNJIŽNICA V LUČI PREDVIDENIH SPREMEMB PRAVILNIKA O JAVNI	39
KNJIŽNIČARSKI SLUŽBI	

UVOD

Strateški načrt Lavričeve knjižnice Ajdovščina – LKA je razvojni dokument knjižničarske dejavnosti na območju občin Ajdovščina in Vipava. Načrt temelji na zakonodaji in podzakonskih aktih (Zakon o knjižničarstvu, Pravilniku o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe, Uredbi o osnovnih storitvah splošnih knjižnic), na Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice (za obdobje 2018-2028), Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020, vključuje razvojne cilje soustanoviteljic - Občine Ajdovščina in Občine Vipava.

Strategija sledi trendom sodobnega knjižničarstva in praksam, s poudarkom na posebnostih domačega okolja. Razvoj knjižnice vidimo kot enakomeren razvoj njenih enot, dejavnosti, kadrovskih potencialov in prostorskih možnosti s ciljem dostopa prebivalstva do njenih storitev.

Ustanova načrtno izvaja tehnološke posodobitve, z novimi pristopi nagovarja prebivalce k uporabi knjižnične ponudbe, obogatila in razširila je bibliopedagoško in biblioandragoško delo. S sodelovanjem z ustanovami in socialnimi skupinami bogati lokalno skupnost. Njeno delo je prepoznavno v domačem okolju in širše. Dokument upošteva premike na vzponu podjetništva, predvsem podjetij visoke tehnologije ter univerzitetnih programov, večjem številu študentov in raziskovalcev, na razvoju turizma, investicijah v urbani prostor in gospodarsko infrastrukturo ter prihodu novih prebivalcev iz drugih regij, jezikovnih in nacionalnih skupin.

Dokument temelji na predpostavki, da bodo strateški cilji Lavričeve knjižnice upoštevani v proračunskih, prostorskih in kadrovskih dokumentih ustanoviteljic.

ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE

Ustanovitveni akti

Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Lavričeva knjižnica Ajdovščina, ki sta ga sprejela Občinski svet občine Ajdovščina na seji dne 26.3.2002 in Občinski svet Občine Vipava na seji dne 21.3.2002 (Ur. l. RS, št. 36/02) z dopolnitvami

Zakoni in drugi predpisi

Zakon o knjižničarstvu (Ur.l. RS št. 87/01, 96/2002ZUJIK, 92/2015)

Zakon o lokalni samoupravi (Ur.l. RS št. 94/2007, uradno prečiščeno besedilo in spremembe)

Zakon o zavodih (Ur.l. RS, št. 12/91 in spremembe)

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Ur.l. RS, št. 96/02 in spremembe (Ur. l. RS, št.77/07)

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) (Ur.l. RS, št. 21/95 in spremembe)

Zakon o delovnih razmerjih (Ur.l. RS, št. 42/02 in spremembe)

Zakon o javnih financah (Ur.l. RS, št. 79/99 in spremembe)

Zakon o javnih uslužbencih (Ur.l. RS, št. 56/02 in spremembe)

Zakon o računovodstvu (Ur.l. RS, št. 23/99, 30/02-ZJF-C in 114/06-ZUE) in računovodski standardi

Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Ur. l. RS, št. 56/02 in spremembe)

Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) (Ur. l. RS, št. 86/04 in spremembe)

Zakon o uravnoteženju javnih financ (ZUJF) (Ur. l. RS, št. 40/12 in spremembe)

Uredba o osnovnih storitvah v knjižnicah (Ur.l. RS, št. 29/03),

Pravilnik o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS, št. 73/03, 70/08, 80/12)

Pravilnik o razvidu knjižnic (Ur. l. RS, št.105/03)

Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah in stroškov krajevnih knjižnic (Ur. l. RS, št. 19/03)

Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur.l. RS, št. 88/03)

Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (Ur. l. RS, št. 75/16)

Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (Ur. l. RS, št. 107/08 in spremembe)

Drugi dokumenti:

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018-2028) (Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2018)

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020

Navodila za strokovno obdelavo in hranjenje nacionalno pomembnega domoznanskega knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah (2012)

Navodila za ugotavljanje lastnosti kulturnega spomenika (2012)

Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (2013)

Etični kodeks slovenskih knjižničarjev (ZBDS 1995),

Kodeks ravnanja javnih uslužbencev (Ur. l. RS, št. 8/01)

Drugi zakonski akti in predpisi.

PREDSTAVITEV KNJIŽNICE IN NJENE DEJAVNOSTI

PODATKI O KNJIŽNICI

<i>Naziv:</i>	Lavričeva knjižnica Ajdoščina
<i>Naslov:</i>	Cesta IV. prekomorske 1, 5270 Ajdoščina
<i>Telefon:</i>	(05) 36-44-250
<i>Elektronski naslov:</i>	ajdoščina@ajd.sik.si
<i>Spletni naslov:</i>	www.ajd.sik.si
<i>Št. proračunskega uporabnika:</i>	72664
<i>Šifra dejavnosti:</i>	91.011
<i>Davčna številka:</i>	16935870
<i>Matična številka:</i>	1434276000
<i>Številka TRR:</i>	SI56 01201 3000000 317

USTANOVITELJI

Ustanovitelji Lavričeve knjižnice Ajdoščina so opredeljeni v Odloku o ustanovitvi javnega zavoda Lavričeva knjižnica Ajdoščina (Uradni list RS št. 36/02 z dopolnitvami)

Občine ustanoviteljice so:

Občina Ajdoščina, Ulica 5. maja 6/a, 5260 Ajdoščina

Občina Vipava, Glavni trg 15, 5270 Vipava

Občina pogodbeni partnerica: Občina Komen (Lavričeva knjižnica izvaja storitev na dveh postajališčih bibliobusa po pogodbi)

ORGANI KNJIŽNICE

Organi knjižnice so določeni v Odloku o ustanovitvi:

- direktor
- svet knjižnice. Svet sestavlja 6 članov:
 - 1 predstavnik Občine Ajdoščina
 - 1 predstavnik Občine Vipava
 - 2 predstavnika uporabnikov izmed članstva knjižnice
 - 2 predstavnika zaposlenih zavoda.

VIRI FINANCIRANJA

Dejavnost knjižnice je financirana:

1. Iz javnih virov

- občini ustanoviteljici in pogodbeni partnerica,
- Ministrstvo za kulturo – javni pozivi (Neposredni poziv za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah iz državnega proračuna, Neposredni poziv k predložitvi predlogov projektov za sofinanciranje nakupa IKT v splošnih knjižnicah)
- sredstva, ki jih pridobi s prijavo na projekte drugih ministrstev, posameznih občin...

2. Iz nejavnih virov:

- nejavni prihodki za opravljanje javne službe – lastna sredstva (članarine, zamudnine...)
- sredstva donatorjev in sponzorjev,
- prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu (publikacije, promocijska ponudba, fotokopije, usluge drugim itd.)

Delitev stroškov za financiranje dejavnosti javne službe je določena s 1. odstavkom 53. člena Zakona o knjižničarstvu¹ (Zknj), ki določa deleže občin pri financiranju skupnih stroškov: »Če več občin soustanovi splošno knjižnico ali posamezna občina sklene pogodbo o zagotavljanju knjižnične dejavnosti na svojem območju s splošno knjižnico v drugi občini, se finančna obveznost za skupne stroške razdeli na te občine premo-sorazmerno s številom njihovih prebivalcev, medtem ko stroške knjižnične dejavnosti, ki nastanejo neposredno na območju občine, krije vsaka občina sama«. 4. odstavek istega člena določa: »Skupni stroški iz prvega odstavka tega člena obsegajo predvsem materialne stroške in stroške dela, povezane z izborom, nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva, z uporabo referenčne zbirke in bibliobusa ter z delovanjem skupnih služb«. Razdelitev skupnih stroškov med občine ustanoviteljice je razvidna iz finančnega načrta zavoda.

Občina	Število prebivalcev v letu	Delež v %
	2019 ²	
Ajdovščina	19.364	77,5
Vipava	5.634	22,5
SKUPAJ	24.998	100

¹ Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. [87/01](#), [96/02](#) – ZUIK in [92/15](#))

² Statistični urad RS: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp> - podatki na dan 1. 1. 2020.

ORGANIZIRANOST IN DEJAVNOST KNJIŽNICE

Lavričeva knjižnica je splošna knjižnica, ki deluje na območju občin Ajdovščina in Vipava.

Kot splošna knjižnica je javna kulturna in izobraževalna ustanova.

S knjižničnim gradivom, ki ga zbira, hrani, obdeluje in daje v uporabo, širi znanje, izobrazbo in kulturo ter nudi informacije prebivalcem ne glede na starost, spol, izobrazbo, politično ali versko prepričanje, narodnost, jezik ali socialni status. Namenjena je informiranju, izobraževanju, raziskovanju, razvedrilu in duhovnim potrebam in razvijanju pismenosti.

Knjižnica se s Knjižnico Cirila Kosmača Tolmin in Mestno knjižnico in čitalnico Idrija povezuje v okviru severnoprimorske regije z osrednjo območno Goriško knjižnico Franceta Bevka Nova Gorica. Skupaj z navedenimi knjižnicami izvaja nekatere posebne naloge, kot jih navajata Zakon o knjižničarstvu³ in Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah. Sodelovanje se je močno okrepilo predvsem na področju digitalizacije, usposabljanja uporabnikov (posebej učencev osnovnih in dijakov srednjih šol) za uporabo baz podatkov, skupne nabave in zakupa podatkovnih baz ter na področju odpisa, izmenjav, razstav in drugo.

Lavričeva knjižnica ima 5 organizacijskih enot:

- osrednja (centralna) knjižnica v Ajdovščini
- 3 krajevne knjižnice: Vipava, Podnanos, izposojevališče Dobravlje
- potujoča knjižnica.

Podatki za leto 2019⁴:

Zbirka:	176.800 enot
Letni prirast gradiva:	5.922 enot
Obisk članov:	113.939 članov
Aktivni člani:	5.901 član
Izposoja:	431.906
Zaposleni:	15 (po urah 14,5)
Letni proračun:	576.368 evrov

³Zakon o knjižničarstvu³(Uradni list RS, št. 87/2001)

⁴Letno poročilo LKA za leto 2019

POS LANSTVO KNJIŽNICE

Lavričeva knjižnica Ajdoščina uveljavlja vrednote obvešč enosti, izobraževanja, omike in družbene povezanosti s ciljem izenačevanja razlik in medkulturnega povezovanja. Je nosilka javne službe knjižničarstva, ki s knjižničnim gradivom, storitvami in ponudbo vpliva na kakovost življenja posameznika, lokalne skupnosti in družbe.

Lavričeva knjižnica Ajdoščina je splošna knjižnica, ki:

- skrbi za ohranjanje kulturne dediščine in lokalne identitete ter prenaša spoštljiv odnos do nje na mlajše generacije
- izpolnjuje kulturno, izobraževalno in socialno vlogo
- je kulturno in socialno središče, ki bogati družbeno in duhovno življenje
- spoštuje pravico vseh do svobodne izbire knjižničnega gradiva in storitev
- išče gradivo in informacije, raziskuje, svetuje in informira
- ohranja kulturno identiteto in sOblikuje podobo Ajdoščine, Vipava in zgornje Vipavske doline
- s potujočo knjižnico obišče najbolj oddaljena naselja in zaselke v obeh občinah
- uvaja nove tehnologije in novosti v stroki.

VIZIJA KNJIŽNICE

Vizija knjižnice je:

- še izboljšati dostopnost knjižničnih storitev, sodobne storitve in ponudbo
- spodbujati bralno kulturo, sodelovati v ponudbi vseživljenjskega učenja
- oblikovati aktualno knjižnično zbirko po meri družbenih skupin (starejši, brezposelni, socialno ogroženi, uporabniki s posebnimi potrebami, etnične skupine, študenti)
- pri izgradnji zbirke upoštevati socialne, demografske in ekonomske gradnike lokalne skupnosti, tehnološke in raziskovalne dosežke domačih podjetij in posameznikov
- zbirati, obdelovati, hraniti in posredovati domoznansko dediščino, tudi z vključevanjem v projekte z drugimi
- podpreti obe lokalni skupnosti pri krepitvi identitete in pripadnosti domačemu okolju
- fizični prostor knjižnice je ena od »storitev« oz. »tretji prostor«, ki nagovarja uporabnike k obisku in uporabi ponudbe in prostorov
- nameniti skrb zaposlenim, njihovemu usposabljanju in izobraževanju
- utrditi elektronsko literarno revijo Burjač, s tem spodbuditi ustvarjalnost prebivalstva in prispevati k promociji Vipavske doline kot kulturne destinacije
- povezovati se v partnerstva v lokalnih, nacionalnih in mednarodnih projektih.

Vizija knjižnice predpostavlja uresničitev navedenih gradnikov, ki bodo v naslednjih letih temelj oblikovanja Lavričeve knjižnice Ajdoščina kot uglednega kulturnega, izobraževalnega, socialnega in informacijskega središča ter eno osrednjih kulturnih ustanov Vipavske doline. LKA bo nosilka klasičnih in novih načinov posredovanja bralnih in drugih kulturnih vsebin in moderna knjižnica, ki deluje v sodobnih prostorih in enotah, ki ustrezajo standardom.

OSNOVNE VREDNOTE KNJIŽNICE

Spoštljiv odnos do članov in do drugih uporabnikov v vseh njihovih različnostih (verske, rasne, spolne, telesne, kulturne in druge).

Spoštljiv odnos do dediščine svetovnega, nacionalnega in predvsem lokalnega pomena.

Kakovostne storitve so temelj za zadovoljstvo uporabnikov.

Strokovnost zaposlenih, medsebojno spoštovanje in medgeneracijsko sodelovanje.

Zadovoljni zaposleni so temelj kakovostnega dela in oblikovanja storitev Lavričeve knjižnice.

TEMELJI STRATEŠKIH IN RAZVOJNIH USMERITEV

Strateški načrt kot najbolj pomembna področja izpostavlja:

- uvajanje novih knjižničnih storitev, izobraževalnih dogodkov s področja kakovosti življenja (fizično, mentalno zdravje, osebnostna rast, seznanjanje z dosežki in preboji gospodarskih subjektov in izobraževalnih ustanov v dolini), promocijo e-storitev (izobraževanje uporabnikov, predstavitve novosti). Naglašuje domoznanske vsebine
- kadrovske popolnitev
- prostorsko ureditev osrednje knjižnice in časa odprtosti krajevnih knjižnic
- vseživljenjsko izobraževanje prebivalstva
- spremembe v sestavi prebivalstva, kar zahteva dopolnjevanje zbirke in oblikovanje storitev (izobraževalnih, kulturnih in medkulturnih ...).

STRATEŠKA PODROČJA

Področja, ki jih izpostavlja strateški načrt, izhajajo iz izpolnjevanja zakonskih in podzakonskih predpisov, nacionalnih standardov in priporočil stroke ter trendov knjižničarske dejavnosti v svetu, novih tehnologij, pristopov in praks.

Temeljijo na spremembah v rasti prebivalstva, demografskih spremembah in razvoju novih gospodarskih, raziskovalnih, tehnoloških, izobraževalnih praks na gornjem Vipavskem.

Navezujejo se na razvojne cilje in dokumente občin soustanoviteljic.

S tem ciljem knjižnica v ospredje postavlja naslednja strateška področja:

- 1- knjižnična zbirka, njena uporaba in dopolnjevanje ter uporabniki, dostop do gradiva
- 2- nove storitve, uporabniki in knjižnica
- 3- usposabljanje zaposlenih in popolnitev kadrovskih mest v skladu z zahtevami stroke
- 4- prostor, oprema ter ureditev osrednje in krajevnih knjižnic
- 5- knjižnica je aktivni dejavnik v družbenem okolju

Znotraj področij zastavljamo cilje in ukrepe, ki prispevajo k njihovi uresničitvi.

STRATEŠKO PODROČJE 1: KNJIŽNIČNA ZBIRKA, UPORABNIKI, DOSTOP DO GRADIVA

Strategija je temelj za oblikovanje in upravljanje knjižnične zbirke Lavričeve knjižnice.

Pridobivanje, obdelava, varovanje in hranjenje knjižničnega gradiva ter posredovanje uporabnikom so tradicionalne naloge knjižnice, določene z zakonodajo in podzakonskimi akti. Knjižnica nakup gradiva prilagaja potrebam okolja – kar je še posebej poudarjeno s strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018-2028)⁵. Knjižnična zbirka mora biti dovolj obsežna, pestra in aktualna. Upravljanje zbirke je sistematično delo, ki zajema načrtovanje, zgradbo, rast, vrednotenje in uporabo v daljšem časovnem obdobju.

Za prezentacijo knjižnične zbirke so pomembne prostorske možnosti za postavitve gradiva.

⁵ *Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018-2028) (Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2018)*

Stanje

Obseg in sestava zbirke se uresničujeta v okviru letnih načrtov, ki upoštevajo vsebinske in formalne kriterije za njeno gradnjo. Nakup gradiva sofinancirata ustanoviteljici, Občina Ajdovščina in Občina Vipava, ter pristojno Ministrstvo za kulturo - Mk. Statistika kaže, da se je obseg letnega nakupa knjižničnega gradiva od leta 2005 močno zmanjšal. Padec gre na račun Ministrstva za kulturo – v letu 2019 je knjižnica od Mk iz naslova javnega poziva ZA sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva prejela 24.998 evrov namesto 50.856 evrov.

Soustanoviteljici namenjata za nakup sredstva v enaki letni nominalni višini, s tem zagotavljata stabilnost nabave. Ker pa se obseg ne zvišuje, se povečuje razkorak med nakupom in zahtevami standardov za splošne knjižnice.

Posledice povzemamo v ugotovitvah:

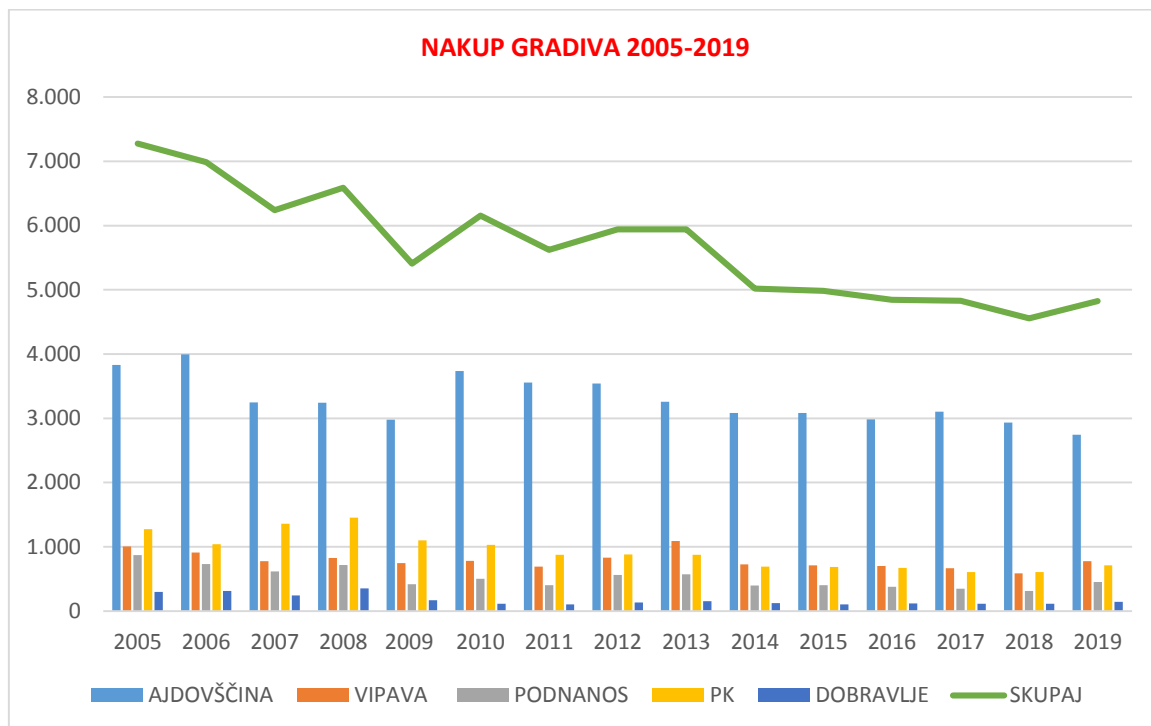
- letne stopnje prirasta zbirke (171 enot v letu 2019) zaradi manjših sredstev zaostajajo za priporočenimi stopnjami (250 enot/1000 prebiv). Razkorak se povečuje in siromaši zbirko
- na dolgi rok se znižuje aktualnost gradiva
- zaradi manjših obsegov nakupa je težje dosežati višje rabate pri dobaviteljih.

Odpis gradiva je knjižnica zastavila srednjeročno v obliki načrta Prenove knjižnega fonda. Cilji so bili doseženi v manjšem obsegu.

Med 2018 in 2020 smo močno povečali uporabo oddaljenih virov, podatkovnih baz in elektronskih vsebin, ki jih ponuja knjižnica brezplačno (zakup in nakup skupaj z drugimi knjižnicami v regiji), ter elektronskih knjig in tudi e-periodike.

Obisk kulturnih dogodkov, namenjenih predstavitvi fonda (literarni večeri, predstavitve knjig) kaže trend rasti. Skozi razne oblike dejavnost skuša knjižnica pritegniti predšolsko in šolsko mladino ter uresničevati temeljno poslanstvo: širjenje bralnih navad, bralno kulturo, poznavanje ponudbe knjižnice, vključevanje posebnih skupin itd.

Pozornost je namenjena domoznanskim vsebinam v obliki dogodkov, strokovnih zapisov in objav v medijih.

Prikaz gibanja zmanjševanja sredstev za nakup knjig. Trend označuje zelena črta – v letu 2005 je število kupljenih enot gradiva presegalo 7.000 (7.252 enot). Trend se je obrnil navzdol v letu 2011, padec je bil še večji po 2014. V 2018 se je padec zaustavil in se naslednje leto minimalno popravil.

Strateške usmeritve

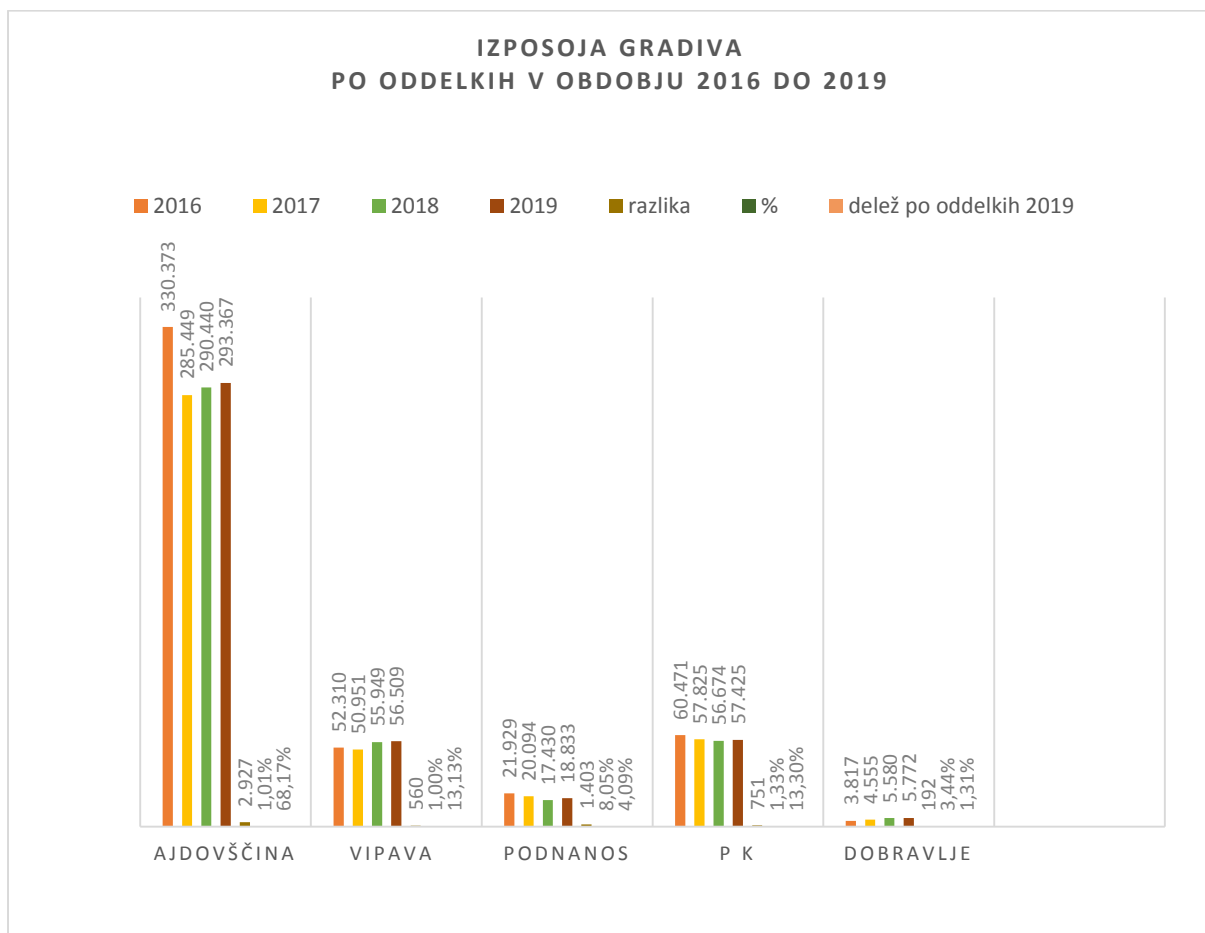
Knjižnica bo skrbela za priporočena razmerja med strokovnim in leposlovnim ter gradivom za mladino in odrasle ter druga strokovna priporočila. Upoštevala bo predloge uporabnikov (na spletni strani), na podlagi strokovne kakovostne presoje in standardov.

Poiskala bo nabavne poti za posamezne etnične skupine, posebej z območja nekdanje skupne države (albansko, makedonsko, srbsko ...) v skladu s finančnimi in prostorskimi možnostmi prostega dostopa. Povečala bo nakup gradiva v tujih jezikih.

Knjižnica bo skušala skozi nakup poljudnega gradiva približati prebivalstvu raziskovalna področja in panoge, na katerih so v gornji Vipavski dolini doseženi največji preboji. Skrbeli bomo za ponudbo elektronskih knjig, zvočnih knjig, podatkovnih baz in vsebin (zakup, nakup v sodelovanju z drugimi). Skrbeli bomo za usposabljanje zaposlenih in uporabnikov.

Knjižnične dogodke bomo vsebinsko strukturirali in pritegnili različne skupine uporabnikov. Še naprej bomo nagovarjali mlajšo populacijo, tudi z novimi načini komuniciranja.

S ciljem aktualizacije fonda in povečanja obrata izposoje bomo pospešili odpis gradiva.

Izposoja gradiva nakazuje stalen rahel dvig kljub občasnim nihanjem, ki so odvisna predvsem od števila delovnih dni oz. praznikov in ur odprtosti, kot tudi izpadov obiska bibliobusa na terenu (burja, zaprte ceste, okvara). V letu 2016 smo izvedli prehod na COBISS3, s tem je prišlo do nekaterih sprememb v evidencah, kar se odraža v primerjavi z letom 2017. V letu 2017 je bila osrednja knjižnica zaradi uvedbe RFID sistema in konverzije ter sočasne inventure zaprta 10 delovnih dni.

Cilj 1: Povečanje uporabe knjižnične zbirke in prenova zbirke

Cilj, povečati uporabo zbirke in njen doseg, bomo uresničili s predstavitvami, razstavami, novimi pristopi. V središče še naprej postavljamo načrt »Prenova zbirke«.

UKREPI - DEJAVNOSTI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	VIRI FINANCIRANJA
Načrtovanje in izvajanje dej. za promocijo gradiva (tematske razstave, bralna srečanja, predstavitve, nove dejavnosti; medijske objave)	Vsi uporabniki	Stalna naloga	Vodstvo, strokovne službe	Redni viri
Izločanje gradiva po strokovnih krit. in v skladu z zakonodajo. Zagon projekta »Prenova zbirke«.	Vsi uporabniki	Stalna naloga	Odg. za odpis, zadolženi za enote	Redni viri

Pričakovani učinki:

- Privlačna knjižnična zbirka z višjim deležem aktualnega gradiva, ki odgovarja potrebam lokalnega okolja;
- uporabnikom prijaznejša razporeditev gradiva;
- sprostitvev polic za novo gradivo.

S tem namenom bomo aktualizirali načrt »Prenova zbirke«, ki je bil zastavljen v 2015, a ni dosegel načrtovanih učinkov (manj sredstev za nakup, porodniška in bolniška odsotnost), kot to določajo Standardi za splošne knjižnice. Cilj je aktualizacija zbirke preko nabave in pospešenega odpisa. S tem bomo povečali obrat gradiva, sprostiti del površin, posodobili in načrtno vzdrževali fond ob obstoječih uporabnik površinah.

Kazalniki uspešnosti:

- Obrat knjižnične zbirke
- Delež aktualnega gradiva, starega do 5 let
- Število enot odpisanega gradiva

Cilj 2: Izpostavitvev in predstavitev domoznanskega gradiva in zbirk

Domoznanski oddelek Lavričeve knjižnice hrani in upravlja gradivo, ki obravnava območje občin Ajdovščina in Vipava. Med drugim skrbi za del zapuščine pisatelja Danila Lokarja in zapuščino tudi načrtno predstavlja. Sodeluje pri raziskovanju in predstavitvi industrijske dediščine Ajdovščine.

Stanje

Domoznansko zbirko sestavljajo: knjige, časopisi, raziskovalne in diplomske naloge, avdio in video gradivo, razglednice, diplome, doktorati, knjižna in filmska produkcija, periodika s tega območja. Knjižnica zasleduje izide knjig, razstave, tiske, fotografije... Pripravlja dogodke, ki izpostavljajo gradivo in osebnosti iz tega naslova, v sodelovanju z Goriško knjižnico izvaja digitalizacijo gradiva, sodeluje s portali kot so Obrazi slovenskih pokrajin, dLib.si.

Knjižnica bo še naprej pridobivala redka in dragocena gradiva lokalnega pomena. Sodelovala bo s šolami, ustanovami, podjetji, društvi in jih sistematično vabila k oddaji publikacij.

Pripravljala bo občasne tematske razstave iz lastnega gradiva. Z Goriškim muzejem bo sodelovala pri pripravi projekta Industrijska dediščina in prezentaciji.

UKREPI-DEJAVNOSTI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	VIRI FINANCIR.
Poziv ustanovam, da posredujejo gradivo	Člani, šole, društva, podjetja	Stalna naloga	Domoznanstvo, vodstvo	Redni viri
Predstavitev vrednega gradiva, redkosti; mediji, razstave, članki, odkupi	Člani, šole, splošna javnost	Stalna naloga	Domoznanstvo, vodstvo	Redni viri
Izbor za digital. lastnega gradiva, Digitalizacija.	Splošna, strokovna javnost	Stalna naloga	Domoznanstvo	Redni viri
Priprava zapisov za Kamro, Obraze slov. pokrajin, dLib	Strok. in laična javn.	Sproti, letno	Domoznanstvo	Redni viri
Sodelovanje z Gor. muzejem–Industrijska dediščina	Splošna javnost, strok. javnost	2021-2022	Vodstvo	Redni viri
Projekt Znameniti Vipavci (z zavodom TRG Vipava)	Splošna javnost, občani obč. Vipava	2021-2022	Vodstvo, domozn., drugi strok. delavci	LAS Vipavska dolina. Redni viri

Pričakovani učinki:

- Dopolnitev zbirk in uporabnost, večja dostopnost gradiva.
- Pregledni seznam domoznanskega gradiva, ki je pomembno za lokalno okolje.
- Uporabniki dobijo popolnejše informacije in ustrezno gradivo.
- Ozaveščanje uporabnikov o lokalni zgodovini in kulturni dediščini.

Kazalniki uspešnosti:

- Število dogodkov
- Statistika (št. objavljenih digitalnih zbirk in ogledov, objavljenih dokumentov na portalih)
- Statistika objavljenih strokovnih ali poljudnih prispevkov, posredne navedbe
- »Zgodbe« lokalnega pomena na spletu (Kamra itd)
- Predstavitve osebnosti lokalnega pomena na spletnem portalu Primorci.si.
- Odzivi uporabnikov, obisk in ogledi.

STRATEŠKO PODROČJE 2: NOVE STORITVE, UPORABNIKI, SKUPINE S POSEBNIMI POTREBAMI

Stanje.

Lavričeva knjižnica Ajdovščina v skladu z Zakonom o knjižničarstvu soustvarja pogoje za vseživljenjsko učenje, izvaja bibliopedagoške in biblioandragoške dejavnosti, obiske predšolskih in šolskih otrok, pripravlja ure pravljic, Uganko meseca, izvaja nacionalni projekt Rastem s knjigo. Skrbi za spodbujanje bralne kulture za odrasle, pripravlja kulturne dogodke. Uveljavljenim aktivnostim želimo dodati nove, ki nagovarjajo uporabnike z novimi vsebinami.

Naši člani imajo brezplačen dostop do e-podatkovnih baz (IUS INFO, Encyclopaedia Britannica, EBSCO Host in zbirke Oxford, Kamra, dLib, Primorci.si ...), brezplačno si izposojajo e-knjige, uporabljajo e-storitve Moje knjižnice v COBISS/OPACu. Tudi na ta način nagovarjamo uporabnike, da posegajo po ponudbi knjižnice.

Strateške usmeritve:

Ker knjižnica želi pritegniti več uporabnikov, se poslužuje novih načinov in pristopov. Posebej si želi pritegniti mlajše skupine prebivalstva.

V naslednjem obdobju želimo:

- obogatiti dejavnosti
- za starejše pripraviti ponudbo dogodkov, delavnic, srečanj
- pripraviti dogodke, s katerim nagovarjamo mlajše uporabnike. Za mlade oblikovati izvirne delavnice, ki bi jih ponudili pod (lastno) blagovno znamko knjižnice
- lokalno dediščino predstaviti z uporabo sodobnih tehnologij, ki priteguje tudi mlajše
- dejavnosti, ki krepijo družbeno in povezovalno vlogo knjižnice v lokalnem okolju (druženje, medgeneracijsko povezovanje, vključenost posebnih skupin uporabnikov ...)

Cilj 3: Uporaba e-virov in e-storitev knjižnice

Sodobna knjižnica se preoblikuje v kulturno središče z IKT-opremo za uporabnike. Nabor klasičnega gradiva dopolnjujejo elektronske in spletne zbirke gradiva – nakup oz. zakup zbirk, ki so dostopne na daljavo.

Da bi nudili pomoč članom, je pri zaposlenih potrebno okrepiti poznavanje novih orodij.

Okrepili bomo prisotnost na spletu:

- skrbeli bomo za aktualnost spletne strani
- delovali bomo na socialnih omrežjih (načrtno, sproti in kvalitetno)
- aktivno bomo sodelovali pri projektih, kot so Obrazi slovenskih pokrajin, Dobreknjige.si ... v nacionalnih digitalnih zbirkah kot so Kamra, dLib idr.

Elektronske vire bomo uporabnikom predstavljali sami in v sodelovanju z drugimi.

Doseči želimo

- da se starejši in deprivilegirani znebijo strahu pred digitalnim svetom
- da uporabniki prepoznajo podatkovne baze kot kvaliteten in verodostojen vir znanja
- da so e-viri, ki jih posreduje knjižnica, zanimivi za promocijo med učenci, dijaki in študenti
- da na ta način pritegnemo k sodelovanju kulturno-izobraževalne ustanove in posameznike.

S tem namenom načrtujemo:

UKREPI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	VIRI FINANCIRANJA
Usposab. zaposlenih	Zaposleni	Stalna naloga	Vodstvo, informatik	Redni viri
Promocija e-knjig, usp. uporabnikov	Vsi uporabniki, poudarek starejši	Stalna naloga	Strokovni delavci	Redni viri
Promocija novih orodij v lok. medijih	Vsi uporabniki, poudarek starejšim	Stalna naloga	Strokovni delavci, informatik	Redni viri
Uporaba novih socialnih omrežij	Vsi uporabniki, poudarek na mlajših	Stalna naloga	Vodstvo, strok. delavci	Redni viri
Poletna delavnica	Mladi Starejši	Stalna naloga	Strokovni delavci, zunanji sodelavci	Javni razpis Redni viri

Pričakovani učinki:

- širitev ponudbe knjižnice
- boljše poznavanje e-storitev strani zaposlenih
- boljša usposobljenost uporabnikov za uporabo e-storitev
- pristop novih članov, še posebej mladih
- z novimi e-viri prilagoditev uporabnikom, posledično večje zadovoljstvo
- večja informiranost uporabnikov preko spletne strani.

Kazalniki uspešnosti:

- izposoja e-knjig, izposoja zvočnih knjig
- uporaba e-virov in število obiskov na spletni strani
- število izvedenih ur računalniških tečajev in e-izobraževanj
- orodja socialnih omrežij (statistika vnosov in uporabe portalov)
- uporaba drugih knjižničnih storitev.

Cilj 4: Popestritev in obogatitev dogodkov in prireditev

Dosedanja praksa je pokazala, da se udeleženci dogodkov v knjižnici razlikujejo glede na vsebino, obliko in temeljno sporočilo prireditve ter starost.

Zato bo LKA pripravila vsebinsko strukturirane dogodke, ki se bodo praviloma dogajali na vnaprej določen dan v tednu in mesecu. Dogodki bodo združevali širše vsebinske sklope oz. tematike. Usklajevali jih bodo zaposleni in tudi zunanji sodelavci.

UKREPI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	VIRI FINANCIRANJA
Priprava vsebin Priprava časovnega okvira	Različne skupine uporabnikov	Sprotna naloga. (Začetek: po epidemiji)	Vodstvo Odgov. za prireditve Zunanji sodelavci	Redni viri
Delavnice v dopold. času (prostor za premično steno)	Skupina starejših Mladi starši	Sprotna naloga	Strokovni delavci	Redni viri
Pritegnitev zunanjih voditeljev oz. koordinatorjev	Mlajši	2021-2022	Vodstvo Odgovorni za prireditve	Redni viri

Pričakovani učinki:

- Večje število dogodkov in vključitev prebivalstva. Priprava dogodkov, ki so vsebinsko ločeni - s tem nagovarjamo različne skupine
- Pridobivanje pomena knjižnice kot intelektualnega in socialnega središča
- Večja vključenost aktivne mlajše populacije

Kazalniki uspešnosti:

- statistika dogodkov in udeležbe
- število obiskov na spletni strani in v socialnih omrežjih

- število zapisov v medijih
- uporaba knjižničnih storitev.

Cilj 5: Okrepitev zanimanja za ponudbo, obisk in članstvo

Zanimanje za svojo ponudbo knjižnica povečuje na več načinov, med njimi so tehnološke posodobitve: uvedba Rfid-sistema, notranji knjigomati, zunanji knjigomat za 24-urno vračanje, knjižnična omrežja, ponudba gradiva v e-obliki (elektronska knjiga, zvočna knjiga, PressReader, podatkovne baze). Uvedla je člansko kartico, prenovila likovno podobo, izdala Vodič po knjižnici (prejme vsak novovpisani), izdala je elektronsko literarno revijo Burjač. Uspešno uporablja Fb, izdala je osem knjig, sodeluje z Občino Ajdovščina pri projektu Branju prijazna občina, pomagala je pri pripravi gradiva za tisk za knjigo o oranžnih vinih v angleščini Amber Revolution, knjigo je tudi odmevno predstavila strokovni javnosti.

Strateške usmeritve

- Sprotni programi dela in programi dogodkov bodo ciljno usmerjeni
- Knjižnica bo stopila na področje dogodkov zunaj »klasične« ponudbe: glasbeni dogodki, koncerti, znanstvena dognanja, zanimivosti ipd
- Utrjevali bomo pomen članstva in ponudbe javne knjižnice.

UKREPI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	FINANCIRANJE
Načrt dogodkov	Vse skupine	Stalna naloga	Strok. delavci Vodstvo	Redni viri Javni razpisi
Osvežitev »Vodiča po knjižnici«	Vsi člani (ob vpisu) Drugi uporabniki	2023	Strokovni delavci	Redni viri
Priložnostne nagradne igre	Šolski otroci, dijaki	Stalna naloga	Strokovni delavci	Redni viri
Članska kartica ob rojstvu otroka	Starši novorojenčkov	Stalna naloga Pristop v 2021	Vodstvo Ustanovitelji	Redni viri Prorač.sredstva
Promocijski izdelki (majice, drugo)	Splošna javnost	Stalna naloga	Vodstvo	Redni viri
Zapisi v javnih medijih	Splošna javnost	Stalna naloga	Vodstvo Strok. delavci	Redni viri

Pričakovani učinki:

- Večja obveščenost o ponudbi in storitvah, posledično več vključenega prebivalstva
- Pridobivanje pomena knjižnice kot intelektualnega in socialnega središča
- Simbolična vključenost prebivalstva od rojstva naprej, s tem višji delež članstva
- Pojavljanje knjižnice kot njen priklic v širši javnosti, pri odločevalcih in financerjih

Kazalniki uspešnosti:

- statistika izposoje, obiska v enotah in na bibliobusu
- statistika dogodkov in udeležbe, uporabe storitev, obiskov na spletni strani in omrežjih
- odstotek včlanjenega prebivalstva
- udeležba na dogodkih za funkcionalno opismenjevanje

Poudarek. Varovanje osebnih podatkov.

AKTIVNI ČLANI	2016	2017	2018	2019	Po oddelkih
AJDOVŠČINA	4.706	4.823	5.363	5.119	63,31%
VIPAVA	903	1.025	1.067	1.102	13,63%
PODNANOS	346	368	359	343	4,24%
PK	1.446	1.434	1.427	1.344	16,62%
DOBRAVLJE	124	200	173	178	2,20%
skupaj	7.526	7.850	8.389	8.086	100,00%
*šteto le 1x	5.705	5.866	6.175	5.901	

Knjižnica bo v skladu z zahtevami o varovanju osebnih podatkov še naprej skrbela za ažuriranje seznama članov. To pomeni, da člane, ki si v enem letu niso izposodili gradiva ali uporabljali drugih storitev, izbriše iz članstva, saj ne sme neutemeljeno hraniti osebnih podatkov. LKA tudi tako utrjuje zaupanje članstva. Brisanje članstva vpliva na nihanje števila članov v statistikah – v letu 2019 je bilo brisanih 963 članov.

Cilj 6: Vključevanje uporabnikov s posebnimi potrebami

Obrazložitev strateškega področja

Knjižnica se srečuje tudi s prebivalci s posebnimi potrebami (slabovidni in slepi, gluhi in naglušni, gibalno ovirani, dolgotrajno bolni, ostareli, ljudje z duševno motnjo, brezposelni,

priseljenci, pripadniki drugih narodov). Poslanstvo knjižnice in zakonodajna zaveza je, da omogoča vsem uporabnikom dostop do virov informacij in gradiva, v skladu z njihovimi potrebami. Knjižnica usmerja sredstva tako v gradivo kot v opremo, ki služi osebam s posebnimi potrebami oz. jim je v podporo.

Stanje.

Dostop gibalno oviranih, pa tudi staršev z malimi otroki je v osrednjo knjižnico mogoč po urejeni klančini. Za dostop je poskrbljeno tudi v novi knjižnici v Vipavi, novi bibliobus ima dvizžno ploščad. V Podnanosu je nameščena klicna naprava.

V knjižnici označujemo gradivo, ki je prilagojeno za slabovidne. Uporabnikom s slabšim vidom so na voljo brezplačno bralna očala. Z donacijama smo v osrednji knjižnici vzpostavili indukcijsko (slušno zanko) in uporabnikom s slušno omejitvijo olajšali komunikacijo z zaposlenimi in drugimi uporabniki ter udeležbo na dogodkih.

Knjižnica sodeluje z domovoma starejših v Ajdoščini in Vipavi s pripravo bralnih srečanj s prilagojenim gradivom, obiskuje ju s potujočo knjižnico. Sodeluje z Varstveno delovnim centrom - VDC, Cirusom, ŠENTom. Z ZD Ajdoščina in RK ter društvi sodelujemo pri brezplačni storitvi Knjiga na dom – namenjeni tistim, ki ne morejo obiskovati knjižnice (invalidnost, težja bolezen, starost). Zgledno sodelujemo z Ljudsko univerzo, ki izvaja tečaje, delavnice, projekte itd za družinske člane tujih delavcev, za mlade v projektu PUM ipd.

Posodobljeno spletišče Burjač ponuja zgodbe tudi v obliki zvočnih posnetkov, kar je pomembno predvsem za slabovidne in slepe.

Ukrepi in usmeritve

Knjižnica bo skušala prepoznati nove potrebe in način, da za ranljive skupine pripravi prilagojeno ponudbo in gradila pristope ter ponudbo.

Sodelovali bomo z društvi, prostovoljci in stroko (VDC, Šent, Cirus, Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih, Društvo invalidov Ajdoščina-Vipava itd) ter s pripadniki etničnih skupin (oblike knjižnične dejavnosti).

UKREPI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	FINANCIRANJE
Analiza skupin, potreb	Vse skupine	Stalna naloga	Strok. delavci Vodstvo	Redni viri
Oblikovanje predlogov	Vse skupine	Stalna naloga	Strok. delavci Zunanji strok.	Redni viri
Oprema in prostori knjižnice	Vse skupine	Stalna naloga	Vodstvo Ustanovitelji	Redni viri. Projektna sredstva (ustanovitelji, razpisi)

Pričakovani učinki:

- večja vključenost v knjižnico, informiranje posebnih skupin o ponudbi in storitvah
- zmanjšanje socialne izključenosti
- bralna spodbuda
- večja vključenost v lokalno skupnost.

Kazalniki uspešnosti:

- Večji obisk članov ranljivih skupin v knjižnici.
- Število dejavnosti za posamezne skupine ranljivih skupin.
- Število uporabnikov storitve Knjiga na dom.
- Odziv pripadnikov ranljivih skupin (pogovori z njimi, odzivnost, itd.).

STRATEŠKO PODROČJE 3: PROSTOR, OPREMA IN LOKACIJA TER UREDITEV OSREDNJE IN KRAJEVNIH KNJIŽNIC KOT SPODBUDA RAZVOJA

Poudarek.** V modernem knjižničarstvu je **prostor razumljen kot vrednota in posebna vrednost**, ki omogoča razvoj storitev in razumevanje knjižnice kot »tretjega prostora«. Takšen prostor, ki je s sodobno tehnologijo in orodji, namenjenimi uporabnikom, s ponudbo podpira razvojne cilje lokalne skupnosti. **Prostor je sam po sebi razvojni element knjižnice.

Obrazložitev strateškega področja:

Da bi učinkovito delovala, knjižnica potrebuje:

- ustrezen prostor in opremo,
- ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva,

- ustrezno število strokovno usposobljenih delavcev in
- ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti.

Stanje po enotah.

Knjižnica Vipava

Občina Vipava je v letu 2012 v nekdanjem otroškem vrtcu v Vipavi uredila sodobno knjižnico s skupno površino 236 m², edino med enotami LKA, ki glede na površino za potrebe prostega pristopa do gradiva odgovarja standardu. Uradno je bila odprta 8. februarja 2013. V letu 2014 je bila izvedena prva etapa posodobitve z Rfid-sistemom.

Težave: ni prostora za pripravo kulturnih dogodkov, za delavnice in usposabljanja, tudi ne skladišča, neurejeno dvorišče ne omogoča dogodkov zunaj. Knjižnico v povprečnem delovnem dnevu obiše 84 članov, ob konicah 170 in več.

Knjižnica Podnanos

Krajani Podnanosa so v letu 2011 s pomočjo občine Vipava v Vojkovem domu uredili novo krajevno knjižnico s površino 92 m². Odprta je bila 8. februarja 2012. V njej je postavljena domoznanska zbirka. LKA je z donacijo (Fama Vipava) in z lastnimi sredstvi uredila ogrevanje in hlajenje s klimo. Težave: primanjkuje površin za postavitve fonda, ni skladišča. Ogrevanje in hlajenje s klimo v hudem mrazu ali poletni vročini ne zadošča, zato je rešitev začasna. Knjižnico obiše v delovnem dnevu povprečno 41 članov.

Knjižnica (izposojevališče) Dobravlje

Najmanjša enota je bila v 2013 vključena v vzajemni informacijski sistem, izvedeni so bili nujni posegi (elektrika, sanacija strehe, senčila, pleskanje) in urejeno ogrevanje. Lokacija je dolgoročno neprimerna zaradi bližine osrednje knjižnice ter razpršenosti okoliških naselij. Knjižnico obiše povprečno 30 članov v delovnem dnevu.

Potujoča knjižnica

Potujoča knjižnica je posebna enota Lavričeve knjižnice. V letu 2012 je dobila nov bibliobus, ki pa nima garaže s povezavo s skladiščem za zaščito gradiva in zaposlenih pred vremenom (dopolnjevanje vozila z gradivom iz skladišča in obratno). Zbirka v skladišču in na vozilu šteje 25.992 enot (marec 2020). V času terena obiše Potujočo knjižnico povprečno 105 članov v enem dnevu.

Osrednja knjižnica v Ajdovščini

Na sedežu knjižnice se izvajajo upravne in druge funkcije za vse enote. To so:

- strokovne naloge (nabava, obdelava, katalogizacija, opremljanje, distribucija gradiva, izposoja in druga opravila),
- opravila za finančno, administrativno, materialno, investicijsko, razvojno, kadrovsko, informacijsko področje, priprava planov in projektov, zavarovanja, varnost pri delu, vzdrževanje objektov in sistemov, usklajevanje z ustanovitelji in službami, nadzor.

Osrednja knjižnica od leta 1993 deluje v nekdanjem Domu JLA s tlorisom 1.100 m². Levo krilo pritličja je bilo 2010 preurejeno v prostore za otroke in mladino. S predstavitvijo uprave in strokovnih opravil v nadstropje so bile pridobljene dodatne površine na oddelku za odrasle.

Toda enota tudi po preureditvi ne ustreza zahtevam. Kot osrednja knjižnica upravlja z največjo zbirko, omogoča prost dostop do večine gradiva, izvaja največ dogodkov. Zbirka obsega 102.135 enot (2019). V povprečju jo obišče 298 članov na dan, 36 na uro.

Največje so težave s prostorom v osrednji knjižnici, ki je tudi največja enota. Problematiki namenjam poglavje Dograditev osrednje knjižnice oziroma gradnja na drugi lokaciji).

Cilj 7: Dograditev osrednje knjižnice oziroma gradnja nove na drugi lokaciji

Obrazložitev strateškega področja:

Zaradi pomanjkanja namenskega prostora je bila z donacijo kupljena premična stena, s katero se pridobi dodaten zvočno izoliran prostor. Ta omogoča nemoteno delo v izposoji ob sočasni izvedbi srečanj, krožkov, pogovor, delavnic, ki imajo cilj odpiranja »knjižnice kot tretjega prostora«.

Stanje.

- na mladinskem oddelku ni prostora za novo gradivo
- domoznanstvo nima prostora, fond je zasilno umeščen v pisarnah
- vredne zbirke niso na ogled, oblikovanje novih ni mogoče
- ni ločenega prostora za redne prireditve, dogodke, razstave ...
- primanjkuje površin, ki bi omogočile doživljanje knjižnice kot »tretjega prostora«
- študijska knjižnica je premajhna (vse več študentov, dijakov ...)
- skladišče za potrebe celotne knjižnice: za hrambo umaknjene fonda smo najeli zunanji prostor. Skladišče za periodiko postaja premajhno
- bibliobus nima garaže, skladišče je brez povezave z vozilom, fond je ob prenosu izpostavljen vremenskim razmeram (burja, sneg, dež)

- na oddelku za odrasle so police stisnjene čez dopustne meje. Del gradiva je prenešen na galerijo, s tem se izgubljajo površine za avdio-video kotiček in razstave

- ni prodajne površine za ponudbo publikacij, spominkov, promocijske in komercialne ponudbe, vključno s knjižnično kavarno (lastni prihodki)

Neizolirana in neurejena klet slabša pogoje hrambe gradiva.

Osrednja knjižnica trenutno razpolaga s 548 m² površin za izvajanje knjižničarske dejavnosti - v skladu s standardi bi zdaj potrebovala 1.600 m² površin.

V luči projekcije do 50 let bi potrebovali skupno 3.000 do 3.600 m²: tu je mišljen prostor za izposojno gradivo (s policami, regali, pultom, informacijski pulti), in površine, ki sooblikujejo knjižnico (domoznanstvo, čitalnice, prostori za dogodke, razstave, srečanja, delavnice računalniške postaje), kot skladišča, garaža za bibliobus in tehnični prostori.

Prizadevanje za ustrezne prostorske pogoje predpostavlja:

1. **dograditev na sedanji lokaciji**
ali
2. **gradnjo nove knjižnice na drugi lokaciji**

Ena ali druga odločitev zahteva pripravo načrtov in dogovore o virih financiranja.

K 1. dograditev na sedanji lokaciji

Osrednja knjižnica je zaradi notranje ureditve vizualno prijazna in prijetna. Z razširitvijo in dograditvijo jo je mogoče še dolgo ohraniti takšno. Preračuni in skice kažejo, da je knjižnico na sedanji lokaciji mogoče dograditi, tudi v nadstropju, da bi ohranili del zunanjih površin.

Za dograditev na sedanji lokaciji je potrebno

- odločitev o lokaciji, matična občina
- priprava predlogov in načrta dograditve
- investicijska delna vlaganja, s katerimi bi bila dograjena garaža za bibliobus in povezava s skladiščem Potujoče knjižnice, izvedena energetska sanacija in povečana energetska učinkovitost stavbe, urejeni kletni prostori in prezračevanje (prva faza).

Mogoč je etapni pristop s ciljem čimprej pridobiti do približno 2.000 m² uporabne površine.

UKREPI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	VIRI FINANCIRANJA
Izdelava projektne naloge, določ. lokacije	Vsi uporabniki	2021	Vodstvo, ustanovitelj	Redni viri, namenska proračunska sredstva
Načrti, dokumentacija	Vsi uporabniki	Glede na lokacijo	Vodstvo, ustanovitelj	Ustanovitelj
Gradnja ali dograditev knjižnice	Vsi uporabniki	Glede na finančne vire	Izbrani izvajalec	Ustanovitelj, Državna in sredstva EU

Pričakovani učinki:

- razširitev bo dala razvojni pospešek dejavnosti, ki bi sicer zastala
- prostor za prosti dostop in umestitev gradiva v skladu z zahtevami, večja aktualnost zbirke
- prostor za domoznanstvo
- ločen prostor za dogodke in prostor za druženje
- dejavnost bo umeščena v primerne prostore
- večje število dogodkov, dodatna in obogatena ponudba
- garaža za bibliobus s povezavo s skladiščem
- energetska učinkovita stavba
- površine za dejavnost, s katero bi povečali lastne prihodke (kavarna, popravilo starih tiskov, prodaja in izdelava publikacij, ponudba drobnih izdelkov ...)
- omogočeno varovanje knjižničnega gradiva
- lažje delo zaposlenih.

Kazalniki uspešnosti:

- površina osrednje knjižnice v Ajdovščini (pred, po dograditvi oz. razširitvi)
- število dogodkov, obiskovalcev, uporabnikov
- vključenost prebivalstva v knjižnico, število izposoj

K 2. gradnja nove knjižnice na drugi lokaciji

Gradnja na drugi lokaciji je smiselna v primeru:

- na razpolago je večje zemljišče brez morebitnih urbanističnih, prostorskih ali arhitektonskih omejitev (stanovanjski bloki, omejitve v višini, odmiki zaradi gospodarskih interesov ipd)
- novogradnja na novi lokaciji je hitrejša, manj zahtevna, morda zato cenejša v primerjavi z dograjevanjem knjižnice na sedanji lokaciji, kjer bi investicija tekla etapno
- zemljišče omogoča uresničitev dolgoročne projekcije.

Pričakovani učinki in kazalniki uspešnosti:

- Enaki kot v primeru dograditve in razširitve knjižnice na obstoječi lokaciji.

Cilj 8: Vzdrževanje, investicijski posegi in oprema v osrednji knjižnici in v enotah

Osrednja knjižnica.

V strateškem obdobju bo največ pozornosti usmerjene v dograditev osrednje knjižnice v Ajdovščini oziroma v gradnjo nove. Toda nekatera vlaganja, nakup in posodobitev opreme bo potrebno izpeljati v vsakem primeru, saj bo knjižnica na sedanji lokaciji še kar nekaj časa.

V primeru dograditve na sedanji lokaciji so smiselna vlaganja, ki so ciljno usmerjena v celovito prenovo stavbe z namenom v dveh do štirih letih dograditi knjižnico.

To so: energetska sanacija stavbe s sanacijo kleti; zaščita gradiva; garaža in povezava s skladiščem; razširitev južnega dela stavbe na bodoče gabarite, s tem se poveča mladinski in oddelek za odrasle (slednje daje možnost za postavitve omare za samoizposajo, član dostopa do gradiva tudi ko je knjižnica zaprta). Tako se približamo etapnemu cilju 2.000 m² uporabne površine. Knjižnica dobi močan razvojni pospešek.

Podrobneje: okna na severni strani stavbe, sanacija kleti, prezračevanje v najvišjem prostoru s čitalnico in galerijo, zaščita pred sončno obremenitvijo na južni strani. Razmislek: zaščita vrta pred sončno obremenitvijo in varstvo sosednjega bloka pred hrupom – s tem bi omogočili uporabo dvorišča tudi poleti.

Naslednji vložki v posodabljanja in nakup knjižničarske in druge opreme so smiselni zato, ker jih je mogoče uporabiti tudi na morebitni drugi lokaciji:

- epidemija je pokazala, kako pomemben je zunanji knjigomat za 24-urno vračanje gradiva za ločitev poti vračanja in izposoje. Izkazala se je tudi potreba, da se knjigomat v Ajdovščini nadomesti s sortirnimi enotami.
- varovanje knjižničnega gradiva (elektronska varnostna vrata, s tem se zaključi posodobitev z RFID-tehnologijo) v Ajdovščini
- posodobitev opreme v izposoji v Ajdovščini (pult, regali, spremljajoča oprema). Pult bo premičen in ravnih linij, s tem se pridobi prostor
- sprotna zamenjava računalniške in IKT ter programske opreme v enotah.

V vsakem primeru je smiselno urediti zaščito gradiva pred vlago in prezračevanje.

Vipava.

Knjižnica je opremljena z RFID-sistemom, notranjim knjigomatom, s projektorjem in prenosnim ozvočenjem. Z opremo je mogoče izvajati dogodke in projekte za šolsko mladino. Urejeno je požarno javljanje, zamenjana so glavna vrata in zadnja vrata na glavnem hodniku.

Krajevno knjižnico v Vipavi razumemo kot moderno knjižnico, ki deluje v središču občine.

Za njen razvoj predlagamo naslednje ukrepe:

- nakup zunanega knjigomata za 24-urno vračanje gradiva⁶
- dokončanje RFID-sistema z varnostnimi vrati (elektronsko varovanje gradiva ob izhodu)
- oprema dodatnega knjižničarskega mesta pri pultu
- dokup dodatne opreme (regali) za periodiko
- z novimi sosedi (waldorfski vrtec) snujemo sobivanje. V tem kontekstu ureditev dvorišča tako, da ga koristno uporabljata obe ustanovi
- ustanovitelju predlagamo, da nameni podstrešje stavbe na Beblerjevi 17 za dolgoročne potrebe knjižničarstva.⁷ Predlagamo tudi odkup sosednjih stavb ali dela stavb, če bodo naprodaj.

Podnanos.

Ogrevanje in hlajenje s klimo nista primerna, rešitev je energetska potratna.

Izpostavljam:

- trajno ureditev ogrevanja in hlajenja (lasten elektro-priključek, toplotna črpalka)
- uvedbo RFID-sistema in inštalacija knjigomata

Potujoča knjižnica.

Bibliobus (2012) je med obratovanjem dobil manjše mehanske poškodbe, nekaj težav je bilo z agregatom in ogrevanjem.

Smiselno bi bilo, da zaradi vplivov vremena, mehaničnih odrgnin in poškodb obnovimo poslikavo (grafiko) na karoseriji. 2027 bo vozilo staro 15 let, v 2025-26 bo potrebno načrtovati zamenjavo (čakalna vrsta za sredstva ministrstva).

Dobravlje.

Vložkov v enoto ne predvidevamo, oprema ustreza sedanjemu namenu in potrebam. Izvaja se nujno vzdrževanje in posodobitve IKT opreme in prostora. Dolgoročno kot lokacija ne ustreza strokovnim zahtevam. Ustreza tudi ne zahtevam novega pravilnika, ki je v obravnavi.

⁶ **Pojasnilo:** knjigomat v Ajdovščini se je izkazal za izjemno dobro pridobitev, saj dviga knjižničarsko ponudbo za občane na višjo raven, še bolj pa v času epidemije, saj omogoča ločevanje čiste in nečiste poti

⁷ **Pojasnilo:** velika površina dopušča ureditev za dogodke ter prostora, ki je namenjen znamenitim Vipavcem: npr Sigmund Herberstein, vinogradniško in vinarsko gradivo, študijski nameni

UKREPI – vse enote	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	VIRI FINANCIRANJA
Osrednja knj: potopna črpalka (nižji del kleti)	Vsi uporabniki	2021	Vodstvo	Presežek 2020
Zun. knjigomat Ajd., sortiranje-nadgradnja	Vsi uporabniki	2021-2022	Vodstvo Informatik	Prorač. sredstva
Osrednja knj: prezračevanje skladišča	Vsi uporabniki	V okviru sredst., čimprej	Vodstvo	Redni viri. Prorač.sredstva. Ekološki sklad.
Pult v osrednji knjiž. Ajd.	Vsi uporabniki	V okviru sredst.- čimprej	Vodstvo	Lastna sreds., Prorač. sredstva
Varnostna vrata Ajd.	Vsi uporabniki	Glede na sredstva	Vodstvo Informatik	Prorač. sredstva (oz. presežek v nasl.letih)
Osrednja knj: energetska sanacija, okna	Vsi uporabniki	Glede na odločitve o lokaciji	Ustanovitelj Vodstvo	Razpisi: skladi, ustanovitelj
Gradnja garaže s povezavo za Potujoč. knj.	Vsi uporabniki	Glede na odločitve o lokaciji, ob energ.sanaciji	Vodstvo Ustanovitelji	Prorač. sredstva. Ekol.sklad, Sredstva EU
Varnostna vrata Vipava	Vsi uporabniki	2021-2022	Vodstvo. Informatik.	Nam. prorač. sredstva
Zun. knjigomat Vipava	Vsi uporabniki	2021-2023	Vodstvo Informatik	Prorač. sredstva
Rfid-sistem Podnanos, notr. knjigomat	Vsi uporabniki	2025	Vodstvo Informatik	Jav. poziv MK, prorač. sredstva
Topl. črp. Vipava – povečanje zmogljivosti	Vsi uporabniki	2023-2025	Vodstvo	Prorač. Sredstva, Ekol.sklad
Topl. črp. Podnanos – prenos iz Vip. ali nova t.č.	Vsi uporabniki	2023-2025	Vodstvo	Prorač. sredstva

Pričakovani učinki:

- s prezračevanjem se izboljšajo razmere v skladiščih in v kleti, ohranja se gradivo
- hitrejša vračanja in urejanje gradiva (zunajni knjigomat Vipava)
- uvedba Rfid Podnanos: hitrejša operacije z gradivom, kompatibilnost manipulacij z Vipavo, hitrejša izvedba inventur, boljši nadzor; knjigomat notranji – odprava konic
- kakovostno delo zaposlenih (svetovanje in pomoč uporabnikom)
- zunajni knjigomat izboljša knjižnično storitev; sortirke pohitrijo delo zaposlenih
- energ. učinkovitost stavbe v Ajd., dolgoročna ureditev Podnanos, stabilno ogrevanje v Vipavi
- bolj prijetno bivanje, večji obisk in zadovoljstvo uporabnikov
- varnost knjižničnega gradiva
- podaljšanje življenjske dobe stavbe in opreme

Kazalniki uspešnosti:

- energetska učinkovitost, po parametrih
- število operacij z gradivom
- večji obseg dostopa do e-gradiva in podatkovnih baz
- število izgubljenih knjižnih enot.

STRATEŠKO PODROČJE 4: KADROVSKA ZASEDBA, USTREZNI POGOJI ZA JAVNO SLUŽBO IN NJENO KAKOVOST

Cilj 9: Popolnitev delovnih mest – kadrovske cilji kot razvojni cilji

Obrazložitev strateškega področja:

Naloga določa splošnim knjižnicam Zakon o knjižničarstvu⁸, kar je temelj za zaposlovanje. V primeru kadrovskega primanjkljaja je ovirano delo z uporabniki v času odprtosti (izposoja), ovirano je tudi sprotno interno delo. Zaradi prerazporejanja je omejeno doseganje drugih ciljev, upočasnjena sta strokovna rast in odzivnost knjižnice kot celote. To se odraža v času bolniških in porodniških odsotnosti, epidemij (ženski kolektiv z majhnimi otroki) in letnih dopustov. Posledično so odložene obsežne druge interne naloge (odpisi, posegi v postavitev gradiva ipd).

Zato je kadrovska popolnitev strateški in razvojni cilj knjižnice.

Stanje.

Primanjkljaj predvsem strokovnih delavcev sega v leto 2003, ko je stopil v veljavo obstoječi pravilnik o izvajanju javne knjižničarske službe. Od tedaj so se povečali obseg dela, zbirke, število in zahtevnost opravil, uveljavili so se novi pristopi in tehnologije, tudi pričakovanja uporabnikov. Število zaposlenih ni sledilo spremembam, tudi ne vložkom v knjižnične površine (mladinski oddelek Ajdovščina, veliko večja knjižnica v Vipavi, večji prostor v Podnanosu). Največje potrebe so bile pokrite z javnimi deli, kar ni trajna rešitev.

V enotah Lavričeve knjižnice Ajdovščina je bilo konec 2019 vseh zaposlenih 15 EPZ⁹ (po urah 14,5). Od tega je bilo 9 strokovnih delavcev (vključno s strokovno delavko na PK). To je po

⁸ Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/2001)

⁹ **EPZ = ekvivalent polne zaposlitve.** Glavni dejavnik pri določanju stopnje zaposlovanja je obratovalni čas knjižnice. Osnovo za izračune predstavlja ekvivalent polne zaposlitve (EPZ) v obsegu 2000 ur na letni ravni (50 delovnih tednov). Kot efektivni čas delavca za izvajanje neposrednega dela z uporabniki je upoštevano 1524 ur na letni ravni (dopust 30 dni, odmor za malico, usposabljanje in interno delo).

preračunu Narodne in univerzitetne knjižnice – NUK¹⁰ 3,6 zaposlenih manj, kot to določata zakonodaja in Pravilnik o izvajanju knjižničarske dejavnosti kot javne službe ¹¹.

Primerna zasedba in potrebe po preračunu NUK in stanje konec 2019

- V knjižnici Vipava in Podnanos 1,5 EPZ. Za obe knjižnici zdaj skrbi 1 delavka, javnega dela ni.
- V osrednji knjižnici 6 (natančneje: 5,9) strokovnih delavcev. V izposoji je konec 2019 delalo 3,6 EPZ: eden od njih je namreč izvajal tudi naloge informatika. (kot najbolj obremenjena enota je odprta 49 ur na teden, kar je 109 % glede na Uredbo o osnovnih storitvah¹²).
- Za potujočo knjižnico je zahtevano 1,5 strokovnega delavca. Zanj skrbi bibliotekarka, ki je po končanem terenu vključena v redno izposajo in interno delo.
- Za enoto Dobravlje je potrebno 0,20 EPZ. Izposajo izvaja po pogodbi upokojena knjižničarka.

Stanje se je izboljšalo v **februarju 2020**, ko je Občina Ajdovščina odobrila dodatno zaposlitev za 5 ur oz. 0,6 EPZ (naloge v izposoji, podpora obdelavi, nabavi in dogodkom). Stopnja zaposlovanja se je popravila na 75 %. Primanjkljaj je še 3,02 EPZ.

Zaželena kadrovska popolnitev

Potrebe so največje pri delu z uporabniki v krajevnih knjižnicah Vipava, Podnanos in v osrednji knjižnici v Ajdovščini. Da bi se približali stopnji, ki jo NUK navaja kot še primerno, predlagamo v nadaljevanju nekaj kadrovske popolnitev:

- Zaposlitev 0,5 strokovnega delavca za potrebe knjižnic Vipava in Podnanos.
- Zaposlitev 2 strokovnih delavcev (2 EPZ) v osrednji knjižnici.
- Polno financiranje obstoječe strokovne delavke za knjižnici Vipava in Podnanos (zdaj 97 %).
- Financiranje (Občina Vipava) razlike 3 ur oz. 0,38 EPZ knjižničarke (zdaj le Obč. Ajdovščina).

Pričakovani učinki:

- trajna odprava kadrovske težave, kadrovska stabilnost
- urniki v skladu s predpisi
- obvladovanje sprotne kadrovske težave (bolniške, dopusti, porodniške, nadomeščanja)

¹⁰ Pojasnilo: Strokovna presoja NUK o primerni stopnji zaposlovanja (september 2019) je pokazala, da Lavričeva knjižnica dosega le 85 % priporočene stopnje zaposlenosti **vseh** delavcev) glede na določila pravilnika o knjižničarski javni službi. Stopnja zaposlovanja strokovnih delavcev je bila še nižja, le 71 % (3,63 EPZ manj).

¹¹ Pravilnik o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS, št. 73/03, 70/08, 80/12)

¹² Uredba o osnovnih storitvah v knjižnicah (Ur. l. RS, št. 29/03)

- bolj ciljno zastavljeno delo knjižnice
- interno strokovno delo brez zastojev, sprotno urejanje fonda, sprotni odpis
- enakomernejša porazdelitev obiska (Vipava, Podnanos), odprava konic
- kvalitetnejše delo v izposoji, - povečanje obiska in članstva
- bolje organizirano delo v informatiki, razvoju in na področju razpisov za IKT opremo
- podaljšanje časa odprtosti, boljša prilagoditev časov odprtosti.

UKREPI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	VIRI FINANCIRANJA
Doseči načelni dogovor o kadrovske populnitvi in ciljih	Vsi uporabniki	2021	Ustanovitelji Vodstvo	Redni viri
Kadrovska zasedba občina Vipava (možnost: izvedba projekta za vmesno obdobje)	Vsi uporabniki	2021-2022	Ustanovitelj Vodstvo	Ustanovitelj. (V primeru projekta: ZZZ, Evrop.soc. sklad, Rod)
Kadrovska populnitev – izposoja osrednja knjižnica Ajd.	Vsi uporabniki	V okviru sredstev	Ustanovitelji	Redni viri
Zaposlovanje v skladu z načrtom	Vsi uporabniki	Stalna naloga	Vodstvo Ustanovitelji	Redni viri

Kazalniki:

- večji obisk, primerjalno manj čakanja (podatki o obisku, hitrosti postrežbe)
- evidenca ur za pospravljanje fonda
- odzivi obiskovalcev, pritožbe
- merjenje zadovoljstva
- statistika izobraževanja in usposabljanja.

LAVRIČEVA KNJIŽNICA GLEDE NA DRUGE KNJIŽNICE		
Glede na parametre	Mesto med knjižnicami	Pokazatelj
Izposoja brez podaljševanja	13	222.286 enot
Izposoja s podaljševanjem	13	424.220 enot
Delež članov na potenc.uporabnike (prebiv.)	16	24,85 %
Obisk	20	130.415 članov
Število članov	21	6.175 članov
Število potencialnih uporabnikov	23	24.849 prebivalcev
Število strokovnih zaposl.	26	10 strok. del.
Vseh knjižnic: 58		

Primerjave po nekaterih pokazateljih kažejo, da se Lavričeva knjižnica med 58 slovenskimi knjižnicami uvršča na ugledno mesto – po kazalcih o izposoji (13.), po deležu članov v prebivalstvu (16.), obisku (20.) in številu članov (21.). Po številu zaposlenih strokovnih delavcev je na 26. mestu.

STRATEŠKO PODROČJE 5: KNJIŽNICA KOT AKTIVNI DEJAVNIK V DRUŽBENEM OKOLJU

Obrazložitev strateškega področja:

Knjižnica sooblikuje okolje na številne načine, saj z dejavnostjo, ki je brezplačna, dostopa neposredno v lokalno skupnost. Na ta način posreduje tudi poudarke same lokalne skupnosti: vključevanje, utrjevanja identitete mladih, povezave z okoljem, prostovoljstva, solidarnost, procesi soodločanja. Starejše nagovarja s prepoznavnimi cilji: participativni proračun, podporne storitve za starejše, medgeneracijsko sodelovanje ...

Zato izpostavljam **nadaljnjo krepitev sodelovanja** z organizacijami, združenji in društvi mladih: krepitev lokalne identitete, prostovoljstvo, študentske in dijaške prakse, poletno delo, kulturni dogodki... Sodelovanje že poteka s Hišo mladih, Mladinskim svetom in programom Mladost na burji, zastavljamo sodelovanje s KAŠ – Klubom ajdovskih študentov.

Še naprej bomo krepili sodelovanje z organizacijami s področja podpore starejšim.

Cilj 10: Knjižnica kot kulturno in socialno stičišče oz. »tretji prostor«

V poplavi ponudbe ni nujno, da uporabniki prepoznajo knjižnico kot eno redkih ustanov, ki je **vrednota sama po sebi**, saj omogoča brezplačen dostop do knjižničnega gradiva, informacij, storitev in opreme, skrbi za kvaliteten nabor gradiva... Knjižnica deluje kot »tretji prostor«: mesto socialnega stika, srečevanja, osvajanja funkcionalnih znanj. S tem namenom seznanja javnosti o svojem delu na različne načine.

Ukrepi

- Dogodke bomo izvajali v osrednji knjižnici, enkrat mesečno v Krajevni knjižnici Vipava, vsaj dvakrat letno v Podnanosu, na Potujoči knjižnici v skladu z dogovori.
- Ustvarjalcem bomo omogočali, da se predstavijo v knjižnici (koncerti, uprizoritve, nastopi)
- Nadaljujemo aktivno sodelovanje v projektih Primorci beremo in Dobreknjige.si.
- Sodelovali bomo v projektu Mladost na burji ter sodelovali s KAŠ.

UKREPI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	VIRI FINANCIRANJA
Vsebinsko in na skupine strukturirani dogodki	Vsi uporabniki	Stalna naloga	Strokovni del. Odgovorni za prir.	Redni viri
Izvedba dogodkov po enotah (Ajd., Vipava, Podnanos)	Vsi uporabniki	Stalna naloga	Strokovni del. Odgovorni za prir.	Redni viri
Skupni projekti (knjižnice, lok. skupnosti, drugi)	Vsi uporabniki	Stalna naloga	Strokovni del. Odgovorni za prir.	Redni viri
Festival ustvarjalnega pisanja – z revijo Burjač	Vsi uporabniki	2021	Strokovni del. Odgovorni za prir.	Redni viri

Pričakovani učinki:

- večja prepoznavnost knjižnice in njenih storitev
- dvig bralne kulture,
- približevanje knjige in drugega gradiva uporabnikom,
- promocija kakovostnega knjižničnega gradiva,
- spodbujanje bralne kulture mladih,
- sodelovanje lokalnih organizacij in društev.

Kazalniki uspešnosti:

- Večje število dogodkov in obiskovalcev.
- Število udeležencev v projektih.
- Obisk spletne strani dobreknjige.si (statistika obiska).
- Udeležba na prireditvah (statistika obiska, anketa).
- Povečan obisk v knjižnici, predvsem obisk mladih.

Cilj 11: Založniška dejavnost

Obrazložitev strateškega cilja:

Lavričeva knjižnica je samostojno in v sodelovanju z drugimi izdala več publikacij: Tri novele, Knjižnice, Dr. Karel Lavrič, Nace ima dolge tace, Ajdovski Lokarji in prva svetovna vojna, Vinoreja, Dom besed in zbornik. Sodelovali smo pri pripravi angleškega prevoda zapisa Matije Vrtovca iz knjige Vinoreja za monografijo Amber Revolution¹³ (o t.i. oranžnih vinih).

¹³ Knjiga je izšla v angleščini (2018). LKA je poskrbela tudi za pripravo fotografije Matije Vrtovca. Objava dela besedila iz Vinoreje je po našem vedenju prva znana mednarodna omemba Matije Vrtovca v strokovni literaturi.

S tiskano in video založniško produkcijo, v sklopu Burjača tudi z zvočnimi posnetki bomo nadaljevali v okvirih finančnih, kadrovskih in organizacijskih možnosti: kratke zgodbe, nastale v okviru literarne delavnice in zgodbe iz elektronske revije Burjač, ki jo izdaja knjižnica.

UKREPI	CILJNA SKUPINA	ČASOVNI OKVIR	NOSILEC	VIRI FINANCIRANJA
Izdaja dnevnikov iz osebne zapuščine Danila Lokarja	Vsi uporabniki	2021	Vodstvo Strokovni delavci Zunanji sodelavci	Redni viri Prorač. sredstva
Izdaja knjige o prvi svetovni vojni na Vipavskem (z ROD)	Vsi uporabniki	2021	Vodstvo Strok. delavci Zunanji sodelavci	Redni viri Prorač. sredstva
Kratke zgodbe iz liter. Delavnice in iz Burjača	Vsi uporabniki	V skladu s fin. možnostmi	Strok. delavci Zunanji sodelavci	Redni viri Prorač. sredstva
*Prevod Vinoreje v angleščino	Strokovna javnost	2021-2025	Vodstvo Zunanji sodelavci	Turist. združenja Vinarji Prorač. sredstva

* *Želimo si organizirati širšo podporo za prevod Vinoreje v angleščino, s tem se strateško povečuje zanimanje za Matijo Vrtovca in Vipavsko dolino v strokovni javnosti in med turističnimi ponudniki.*

Pričakovani učinki:

- seznanjeni uporabnikov s storitvami knjižnice,
- prispevek k večji prepoznavnosti knjižnice.

Kazalniki uspešnosti:

- Obisk knjižnice ob najavljenih dogodkih
- Višja prodaja izdanih del
- Izpostavljanje knjižnice kot izdajateljice

LAVRIČEVA KNJIŽNICA V LUČI PREDVIDENIH SPREMEMB PRAVILNIKA O JAVNI KNJIŽNIČARSKI SLUŽBI

Poglavje je namenjeno pričakovanim spremembam pravilnika, ki je v javni obravnavi in ki bo v prihodnje urejal javno knjižničarsko službo. Postopek je Ministrstvo za kulturo začelo v času priprave strateškega načrta.

Doslej znane novosti močno posegajo v odprtost enot, v obseg zaposlovanja in v druge pogoje za izvajanje javne službe, da mu je nujno nameniti pozornost. Spremembe imajo lahko posledice v več enotah Lavričeve knjižnice, zato v nadaljevanju izpostavljam nekatere najbolj pomembne novosti.

Predlog uvaja definicijo statusa oziroma profila »Knjižnica 1« in »Knjižnica 2«, določa neto uporabne površine, dolžino odpiralnih časov in število strokovnih delavcev po enotah, nujna in kadrovsko ovrednotena opravila na ravni pravne osebe ter njihov obseg. Predvideva spremembe pri obratovanju potujoče knjižnice in sestave ekip.

KAJ PREDVIDOMA PRINAŠA NOVI PRAVILNIK?

Največja novost - uvaja dva profila (statusa) knjižnice: **Knjižnico I.** in **Knjižnico II.**

Knjižnica I v naseljih in obč. središčih z nad 2.500 prebivalci. Odprta je najmanj 20 ur/teden, izvede najmanj 8 dogodkov/1.000 preb/leto, ima najmanj 1 strokovnega delavca. Površina: najmanj 150 m2 neto. Internet, oprema, obseg zbirke, letni prirast v skladu z zahtevo.

Knjižnica II v naseljih z do 2.500 prebivalci. Odprta je najmanj 10 ur/teden, 8 dogodkov/1.000 preb/leto. Ima najmanj 0,5 strok. delavca. Površina: do 80 m2 neto. Internet, oprema, obseg zbirke, letni prirast.

Ugotavljamo, da vse naše enote po strokovnih parametrih in opremi (obseg, letni prirast zbirke, številu račun. postaj za uporabnike, internetu, številu dogodkov/1.000 /leto) ustrezajo pogojem za javno službo oz. presegajo zahteve za en ali drugi profil knjižnice. Nobena ne ustreza po obsegu zaposlovanja strokovnih delavcev, ena ne po obratovalnem času, ena tudi ne po neto površini.

ENOTE - bolj podrobno

KNJIŽNICA V **VIPAVI** bi po strok. parametrih, velikosti in opremi ustrezala profilu Knjižnica I.

Toda zanj ne izpolnjuje pogojev o obratovalnem času 20 ur in o obsegu zaposlitve strok. delavca.

KNJIŽNICA V **PODNANOSU** bi po strok. parametrih, opremi in tudi še velikosti ustrezala profilu Knjižnica II. Ne izpolnjuje pa pogojev o obratovalnem času 10 ur (zdaj 5 ur) in obsegu zaposlitve.

KNJIŽNICA V **DOBRAVLJAH** bi po strokovnih parametrih in opremi ustrezala profilu Knjižnica II., toda ne izpolnjuje pogojev glede na velikost (27 m2), čas odprtosti (4 ure) in obseg zaposlitve (delo po pogodbi). (*Opomba: smiselno je razmisliti o oblikovanju Knjižnice II. na bolj primerni lokaciji.*)

POTUJOČA KNJIŽNICA: ustreza zahtevam po strokovnih parametrih in opremi. Ne ustreza pa zahtevam po obsegu terena vsaj 40 ur/teden in da obratuje vsaj 10 ur dnevno 4 dni v tednu, obratovalni čas 60 min. na vsaj 60 % postajališč. 3 strokovni delavci.

Opomba: povzete so zahteve po osnovnem predlogu novega pravilnika o javni knjižničarski službi, ki je v obravnavi. Pravilnik bo predvidoma sprejet v letu 2021. V perspektivi prinaša natančneje določene pogoje, ki jih morajo knjižnice izpolnjevati glede števila dogodkov, obsegu in prirastu zbirke, opreme, površin. Prinaša tudi bolj pregleden in enostaven način izračuna za financiranje in zaposlovanje, vendar nekatere kadrovske pogoje zastruje.

Če enota ne bo ustrezala zahtevam, ne bo mogla biti del javne službe. Zato bo knjižnica s sprejemanjem novega pravilnika sproti seznanjala ustanovitelje. Cilj je ohraniti knjižnično mrežo v dobrem stanju. Predvsem uveljavitev zaposlovanja po še veljavnem pravilniku bi močno olajšala prehod na nove, predvidoma bolj zahtevne pogoje.

Ajdovščina, december 2020

Artur Lipovž, direktor
Lavričeve knjižnice Ajdovščina

Na podlagi predhodnega mnenja ustanoviteljic je soglasje k Strateškemu načrtu dal Svet
javnega zavoda Lavričeve knjižnice na seji dne _____ .